

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

20 Aralık 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk Denetçiliği Kurumunun Kurulmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte Başkanlığınıza sunulmuştur. Gereğini arz ederim. Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF

Deva Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Manisa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet , Anayasa , İnsan Haklarını İnceleme , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 26-12-2024	Esas No: 2/2825

24 Aralık 2024

1554485

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Çocuklar, insan yaşamının en hassas, en korunmaya muhtaç döneminde olan bireylerdir. Onların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimleri yalnızca ailelerinin değil, devletin ve tüm toplumun sorumluluğu altındadır. Bir ülkenin geleceğini inşa edecek olan nesillerin haklarının korunması, ihlallerin önlenmesi ve hak arama mekanizmalarına hızlı ve etkin erişimlerinin sağlanması, çağdaş bir hukuk devletinin en temel yükümlülüklerindendir. Ancak, ne yazık ki çocuklar için bu haklar zaman zaman kâğıt üzerinde kalmakta, uygulamada karşılaşılan sorunlar çocukların üstün yararını gözeten bir sistemin eksik olduğunu göstermektedir.

Bugün çocukların eğitimden sağlığa, güvenlikten adalete erişime kadar pek çok alanda karşılaştıkları zorluklar, çözüm bekleyen birer toplumsal soruna dönüşmüştür. Eğitimde fırsat eşitsizliği, çocuk işçiliği, erken yaşta evlilikler, çocuk istismarı, ihmal ve maruz kalınan şiddet, yalnızca bireysel değil aynı zamanda yapısal nitelikte sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğun yaşadığı hak ihlaline karşı sesini duyurabilmesi, hak arama mekanizmalarına başvurabilmesi için erişilebilir, güvenilir ve etkin bir sistemin oluşturulması ise mevcut ihtiyaçlar arasında en öncelikli olanıdır.

Mevcut yapılar ve mevcut şikâyet mekanizmaları, çocukların haklarını korumada ne yazık ki yeterince etkin olamamaktadır. Hak arama yollarının karmaşıklığı, başvuru süreçlerinin uzunluğu, çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmaması, çocukların çoğu zaman sessiz kalmasına neden olmaktadır. Bu durum, çocuk haklarının korunmasına yönelik somut ve hızlı çözümler üretmekte eksiklikler doğurmakta ve çocukları hak kayıplarına açık hale getirmektedir. Çocukların korunmasına dair bu eksikliklerin giderilmesi için bağımsız, tarafsız, güçlü bir denetim ve çözüm mekanizması oluşturulması kaçınılmazdır.

Bu kanun teklifi, çocukların haklarını korumak ve geliştirmek amacıyla **Çocuk Denetçiliği Kurumu** adı altında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bağlı bağımsız bir kurumun kurulmasını öngörmektedir. Kurulacak olan bu yapı, çocuğun üstün yararını merkezine alarak kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra özel sektörün çocuk hakları alanındaki eylem ve işlemlerini de denetleyecek, bu alanlardaki ihlalleri tespit ederek çözüm önerileri geliştirecektir. Çocukların hak ihlallerine karşı başvurabileceği güvenilir, kolay erişilebilir, hızlı ve etkin bir mekanizma sağlanacak; başvuruların gizlilik içinde sonuçlandırılması temel esas olacaktır.

Çocuk Ombudsmanlığı Kurumu, yalnızca hak ihlallerini incelemekle kalmayacak; çocukların karşılaştıkları sorunların altında yatan yapısal eksiklikleri de tespit ederek, ilgili idarelere önerilerde bulunacaktır. Kurumun oluşturacağı yıllık ve özel raporlar, çocuk haklarının korunması sürecinde denetim mekanizmalarının şeffaflığını artıracak, kamuoyunu bilinçlendirecek ve idarelerin bu alanda sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlayacak bir rehber niteliği taşıyacaktır.

Bu kanunun önemli bir yeniliği de çocukların kendi haklarını savunma süreçlerine doğrudan dahil edilmesidir. Çocukların görüşlerini ifade etmeleri, karar alma mekanizmalarına katılmaları ve kendilerini etkileyen her konuda söz sahibi olmaları, bir hak olmaktan öte toplumsal gelişimin bir gerekliliğidir. Bu amaçla, **çocuk danışma meclisleri** gibi katılımcı mekanizmalar oluşturulacak, çocukların görüş ve düşünceleri dikkate alınarak politikalar belirlenecektir. Böylelikle çocuklar, yalnızca korunmaya muhtaç bireyler değil, haklarının farkında olan ve kendi geleceğini şekillendirme yetkisine sahip bireyler olarak desteklenecektir.

Kurulacak olan bu Kurumun bağımsız bir yapıya sahip olması, çocuk haklarının korunmasına yönelik müdahalelerde tarafsızlık ve güvenilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesini sağlayacaktır. Ombudsman ve denetçiler, hiçbir makam, merci veya kişinin etkisi altında kalmaksızın çocukların haklarının korunması için çalışacaktır. Bu yapı, çocukların hak arama süreçlerine olan güvenini artıracak ve çocuklara yönelik hizmetlerin etkinliğini gözle görülür şekilde iyileştirecektir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

Ayrıca, Kurumun etkin çalışmasını sağlamak amacıyla uzmanlık temelli bir yapı oluşturulacak; çocuk hakları denetçileri ve ilgili uzman personel, başvuruları inceleme, saha araştırmaları yapma ve çocuk dostu raporlar hazırlama yetkisine sahip olacaktır. Kurum, çocuk hakları alanında bilimsel çalışmalara, istatistiki verilere ve uluslararası standartlara dayalı olarak faaliyetlerini sürdürecektir.

Bu teklif, sadece bugünün çocuklarını korumayı değil, gelecekte daha adil, daha eşitlikçi ve çocuk dostu bir toplum inşa etmeyi hedeflemektedir. Çocukların korunması ve haklarının geliştirilmesi, yalnızca bir sosyal sorumluluk değil, aynı zamanda uluslararası alanda yükümlülüklerimizi yerine getirmenin ve güçlü bir gelecek inşa etmenin anahtarıdır. **Çocuk Denetçiliği Kurumu**, toplumun çocuklara karşı sorumluluğunu yerine getirmesini sağlayacak güçlü bir yapı olarak hayata geçirilecektir. Çocukların yaşam kalitesini yükseltmek, onların haklarını güvence altına almak ve her alanda adil, eşitlikçi bir sistem oluşturmak, toplumsal gelişimin en güçlü temellerinden biridir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

MADDE GEREKÇELERİ

BİRİNCİ BÖLÜM: GENEL HÜKÜMLER

MADDE 1 (Amaç):

Bu madde ile, çocuk haklarının korunması, geliştirilmesi ve çocuklara yönelik hak ihlallerinin incelenerek çözüme kavuşturulmasını sağlayacak bağımsız bir Çocuk Denetçiliği Kurumunun oluşturulması amaçlanmaktadır.

MADDE 2 (Kapsam):

Bu madde ile, Kanunun kapsamı belirlenmekte, Kurumun yetki alanı ve bu kanunla düzenlenecek hususlar çerçevesi içine alınmaktadır.

MADDE 3 (Tanımlar):

Bu madde ile, Kanunda geçen kavramların açıklığa kavuşturulması ve uygulamada anlaşılabilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 4 (Kuruluş):

Bu madde ile, TBMM'ye bağlı, özel bütçeli, tüzel kişiliğe sahip Çocuk Denetçiliği Kurumunun kuruluşu düzenlenmektedir.

MADDE 5 (Görev ve Yetkiler):

Bu madde ile, Kurumun çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik görev ve yetkileri açık bir şekilde tanımlanmakta, idarelere yönelik öneri ve rehberlik işlevi vurgulanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM: ÇOCUK BAŞDENETÇİSİ VE DENETÇİLERİN SEÇİMİ, GÖREVLERİ VE ÇALIŞMA USULLERİ

MADDE 6 (Çocuk Ombudsmanı Seçimi):

Bu madde ile, Çocuk Ombudsmanının seçim usulü, görev süresi ve nitelikleri düzenlenerek görevdeki tarafsızlık ve bağımsızlık esasları güvence altına alınmaktadır.

MADDE 7 (Çocuk Hakları Denetçilerinin Seçimi):

Bu madde ile, denetçilerin seçim süreçleri ve nitelikleri belirlenerek Kurumun işlevsel çalışması için uzman kadroların oluşturulması amaçlanmaktadır.

MADDE 8 (Görevden Alınma):

Bu madde ile, Ombudsman ve denetçilerin tarafsızlık veya görev niteliklerini kaybetmeleri durumunda görevden alınmalarına yönelik usul ve esaslar düzenlenmektedir.

MADDE 9 (Çalışma İlkeleri):

Bu madde ile, Ombudsman ve denetçilerin bağımsız, tarafsız, çocuğun üstün yararını gözeterek ve gizlilik esasına uygun çalışmaları sağlanmaktadır.

MADDE 10 (Genel Sekreterlik):

Bu madde ile, Kurumun idari işleyişinin etkin şekilde yürütülmesini sağlayacak Genel Sekreterliğin görev, yetki ve atama usulleri düzenlenmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KURUMA BAŞVURU VE İNCELEME USULLERİ

MADDE 11 (Kuruma Başvuru Hakkı ve Usulü):

Bu madde ile, çocuklar ve diğer yetkili kişilerin Kuruma başvuru yapabilmesi için gerekli usul ve esaslar düzenlenmektedir.

MADDE 12 (Başvuruların İncelenmesi):

Bu madde ile, başvuruların değerlendirme süreci, kabul ve reddedilme koşulları açıkça belirlenmektedir.

MADDE 13 (İnceleme ve Araştırma Usulleri):

Bu madde ile, Kurumun başvuruları inceleme ve araştırma süreçlerinde kullanacağı yöntemler belirlenmektedir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

MADDE 14 (Bilirkişi Görevlendirme ve Tanık Dinlenmesi):

Bu madde ile, teknik uzmanlık gerektiren durumlarda bilirkişi görevlendirilmesi ve tanık dinlenmesi usulleri düzenlenmektedir.

MADDE 15 (Sonuçlandırma ve Öneriler):

Bu madde ile, Kurumun başvuruları nasıl sonuçlandıracağı ve önerilerinin ilgili idarelere nasıl iletileceği belirlenmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: RAPORLAMA, AÇIKLAMA YETKİSİ VE KURUMUN MALİ YAPISI

MADDE 16 (Raporlama Yükümlülüğü):

Bu madde ile, Kurumun yıllık faaliyet raporu ve özel rapor hazırlama yükümlülüğü düzenlenmektedir.

MADDE 17 (Özel Raporlar ve Açıklama Yetkisi):

Bu madde ile, acil nitelikteki çocuk hak ihlalleri konusunda özel rapor hazırlanması ve kamuoyunun bilgilendirilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 18 (Kurumun Gelirleri ve Bütçesi):

Bu madde ile, Kurumun mali kaynağı ve bütçesinin hazırlanma usulleri düzenlenerek mali bağımsızlığı güvence altına alınmaktadır.

MADDE 19 (Mali Yönetim ve Harcamalar):

Bu madde ile, Kurumun bütçesinin kullanım alanları ve mali yönetim süreçleri düzenlenmektedir.

MADDE 20 (Yasaklar ve Tarafsızlık İlkesi):

Bu madde ile, Kurum personelinin siyasi tarafsızlığı, gizlilik ve bağımsızlık ilkelerine uyma yükümlülüğü düzenlenmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: BAŞVURULARIN SONUÇLANDIRILMASI, YAPTIRIMLAR VE CEZAI HÜKÜMLER

MADDE 21 (Başvuruların Sonuçlandırılması):

Bu madde ile, başvuruların inceleme süresinin sınırlandırılması ve acil durumlarda hızla sonuçlandırılması sağlanmaktadır.

MADDE 22 (Önerilerin Bağlayıcılığı):

Bu madde ile, Kurumun önerilerinin idareler tarafından dikkate alınmasını sağlamak ve uygulama süreçlerini takip etmek amaçlanmaktadır.

MADDE 23 (Bilgi ve Belgelerin Sunulmaması):

Bu madde ile, Kurumun bilgi ve belge taleplerine uymayan idare ve görevliler hakkında yaptırımlar öngörülmektedir.

MADDE 24 (Çocuk Haklarına Aykırı Davranışlar):

Bu madde ile, çocuk haklarına aykırı eylemlerde bulunan kişi ve kuruluşlara yönelik idari yaptırımlar düzenlenmektedir.

MADDE 25 (Personelin Sorumluluğu ve Cezai Hükümler):

Bu madde ile, Kurum personelinin görevleri sırasında işledikleri suçlara ilişkin sorumlulukları düzenlenmektedir.

ALTINCI BÖLÜM: PERSONEL DÜZENLEMELERİ, ÇALIŞMA USULLERİ VE SON HÜKÜMLER

MADDE 26 (Personelin Atanması):

Bu madde ile, Kurumun idari yapısını oluşturacak personelin atanma şartları düzenlenmektedir.

MADDE 26/A(Emeklilik):Bu madde ile **Çocuk Ombudsmanı**, çocuk hakları denetçileri, Genel Sekreter ve Kurum personelinin **sosyal güvenlik ve emeklilik haklarının** düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Görevleri süresince **5510 sayılı Kanun** kapsamında sigortalı sayılmaları ve emeklilikte hak kaybı yaşamamaları için gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

MADDE 27 (Personelin Görev ve Sorumlulukları):

Bu madde ile, Kurum personelinin görev tanımları ve sorumlulukları belirlenmektedir.

MADDE 28 (Çalışma Usulleri ve İlkeleri):

Bu madde ile, Kurumun çalışmaları sırasında uyması gereken ilkeler ve yöntemler düzenlenmektedir.

MADDE 29 (Başvuruların İzlenmesi):

Bu madde ile, başvuruların takibi ve raporlanması süreçleri düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 1- Bu geçici madde ile **Çocuk Denetçiliği Kurumu'nun** kuruluş sürecinin hızla tamamlanması, Çocuk Ombudsmanı ve denetçilerin belirli bir takvim içinde seçilmesi, Kurumun işleyişine yönelik yönetmeliklerin hazırlanması ve ilk personel atamalarının gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, mahallî idarelerin uyum süreci için bir yıllık süre tanınarak, düzenlemeye hazırlık yapmaları sağlanmaktadır.

MADDE 30 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 31- Yürütme maddesidir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

ÇOCUK DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN KURULMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı;

- Çocuk haklarının korunması, geliştirilmesi ve çocukların hak ihlallerinin önlenmesine yönelik bağımsız, şeffaf ve etkin bir denetim ve şikâyet mekanizması oluşturmak,
- Çocukların, ilgili idarelerin her türlü işlem, eylem ve tutumlarına karşı hak arama mekanizmalarına erişimini sağlamak,
- Çocuk haklarının korunması sürecinde hukuka, hakkaniyete ve çocuğun üstün yararına dayalı bir denetim gerçekleştirmek,
- Çocuk haklarına yönelik farkındalığın artırılması ve çocukların katılımının sağlanmasını temin etmek üzere Çocuk Denetçiliği Kurumunu oluşturmaktır.

(2) Kurum, çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda çalışarak, çocukların görüşlerine saygı duyan, kapsayıcı ve çözüm odaklı bir yaklaşım benimser.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kanun;

- Çocuk Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, görevleri, yetki alanı ve çalışma esaslarına,
- Çocuk Denetçiliği ve çocuk hakları denetçilerinin niteliklerine, seçimine, görev sürelerine, mali ve sosyal haklarına,
- Kuruma yapılan başvuruların usulü ve sonuçlandırılmasına,
- Kurum personelinin atanma şartlarına, görev tanımlarına ve özlük haklarına,
- Kurumun mali yapısına, bütçesine ve denetim usullerine ilişkin hükümleri kapsar.

(2) Bu Kanun kapsamında, 0-18 yaş aralığındaki tüm çocuklar hakkında her türlü hak ihlali veya hak ihlali şüphesiyle Kuruma başvuru yapılabilir.

(3) Kurum, faaliyetlerini yürütürken çocuk dostu yöntemler, bilimsel veriler ve uluslararası standartlar doğrultusunda hareket eder.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Çocuk Baş Denetçisi: Çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla görev yapan, Kurumu yöneten ve temsil eden en üst yetkiliyi,
- Çocuk Hakları Denetçisi: Çocuk Ombudsmanına yardımcı olmak, çocuk hakları alanında inceleme ve araştırma yapmakla yetkilendirilen kişiyi,

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

- c) Kurum: Çocuk Denetçiliği Kurumunu,
- ç) Çocuk: On sekiz yaşını doldurmamış kişiyi,
- d) Başvuru Sahibi: Çocukların haklarıyla ilgili şikâyetle bulunan çocukları, çocukların velilerini, vasilerini veya temsilcilerini ya da çocuk haklarını savunan tüzel kişileri,
- e) İdare: Kamu kurumları, mahalli idareler, kamu hizmeti sunan özel hukuk tüzel kişilerini ve diğer ilgili kuruluşları,
- f) Komisyon: TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyonu ifade eder.

(2) Bu Kanunda geçen diğer tanımlar, ilgili mevzuatta belirtilen anlamlarıyla uygulanır.

Kuruluş

MADDE 4 – (1) Çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli ve merkezi Ankara’da bulunan Çocuk Ombudsmanlığı Kurumu kurulmuştur.

- (2) Kurum;
 - a) Çocuk Baş Denetçisi,
 - b) Çocuk hakları denetçileri,
 - c) Genel Sekreterlik ve yardımcı birimlerden oluşur.

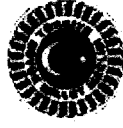
(3) Kurum, çocukların erişimini kolaylaştırmak ve çocukların katılımını artırmak amacıyla ülke genelinde ihtiyaç duyulan yerlerde temsilcilikler açabilir.

(4) Kurum, çalışmalarında çocukların görüşlerine başvurmak amacıyla çocuk danışma meclisleri oluşturabilir. Bu meclisler, Kurumun öneri geliştirme sürecinde aktif rol oynar.

Görev ve Yetkiler

MADDE 5 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Çocuk haklarının korunmasına ve geliştirilmesine ilişkin olarak çocukların, velilerin, temsilcilerin veya tüzel kişilerin başvurularını incelemek ve araştırmak,
- b) İlgili idarelerin çocuk haklarına yönelik eylem ve işlemlerini hukuka, hakkaniyete ve çocuğun üstün yararına uygunluk açısından denetlemek,
- c) Çocukların haklarının ihlal edilmesini önlemek amacıyla idarelere önerilerde bulunmak,
- ç) Çocuk hakları ile ilgili konularda araştırmalar yapmak, yıllık raporlar ve özel raporlar hazırlayarak TBMM’ye sunmak,
- d) Çocukların eğitim, sağlık, sosyal hizmetler, güvenlik, adalete erişim gibi alanlardaki haklarının korunmasına yönelik çalışmalar yürütmek,
- e) Çocuk haklarına ilişkin uluslararası sözleşmeler ve normların uygulanmasını izlemek,
- f) Çocukların, Kurumun faaliyetlerine doğrudan katılımını sağlamak amacıyla çocuk odaklı mekanizmalar geliştirmek,

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

- g) Hak ihlaline neden olan yapısal sorunların tespitini yaparak çözüm önerileri sunmak,
- ğ) Kamuoyunu çocuk hakları konusunda bilinçlendirmek ve farkındalık oluşturmak,
- h) Çocuk haklarına yönelik iyi uygulama örneklerini desteklemek ve teşvik etmek.

- (2) Kurum, görevlerini yerine getirirken çocukların kişisel bilgilerinin gizliliğini esas alır ve çocuk dostu iletişim yöntemlerini kullanır.
- (3) Çocuk Başdenetçisi ve denetçiler, görevlerini yerine getirirken bağımsız ve tarafsız bir şekilde hareket ederler. Hiçbir makam, merci veya kişi, görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremez.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK BAŞDENETÇİSİ VE DENETÇİLERİN SEÇİMİ, GÖREVLERİ VE ÇALIŞMA USULLERİ

Çocuk Başdenetçisi Seçimi

MADDE 6 – (1) Çocuk Başdenetçisi görev süresinin bitmesinden doksan gün önce, bu görevlerin herhangi bir sebeple sona ermesi hâlinde ise sona erme tarihinden itibaren onbeş gün içinde durum, Kurum tarafından Başkanlığa bildirilir.

(2) Başkanlık tarafından ilân edilen başvuru süresi içinde, 10 uncu maddede yazılı nitelikleri taşıyanlardan, Çocuk Başdenetçisi adayı olmak isteyenler Başkanlığa başvuruda bulunurlar.

(3) Komisyon, Çocuk Başdenetçisi seçiminde başvuruda bulunan aday adayları arasından üç aday, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren onbeş gün içinde belirleyerek Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığa bildirir.

(4) Genel Kurul, bildirim tarihinden itibaren on beş gün içinde, Çocuk Başdenetçisi seçimlerine başlar. Çocuk Başdenetçisi gizli oyla seçilir.

(5) Çocuk Başdenetçisi, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile seçilir. Birinci oylamada bu çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci oylamaya geçilir. İkinci oylamada da üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun oyu aranır. Bu oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu sağlanamadığı takdirde üçüncü oylamaya geçilir ve üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş sayılır. Üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada karar yeter sayısı olmak şartıyla en fazla oy alan aday seçilmiş olur.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

(6) Seçimler, Kurumun Başkanlığa başvuruda bulunduğu tarihten itibaren en geç doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(7) Bu maddede yer alan süreler, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olması veya araverme sırasında işlemez.

(8) Çocuk Ombudsmanının görev süresi **dört yıldır**. Görev süresi biten kişi, yalnızca **bir dönem daha** seçilebilir.

(9) Çocuk Başdenetçisi seçilebilmek için adayların aşağıdaki nitelikleri taşıması şarttır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Seçim tarihinde **kırk yaşını** doldurmuş olmak,
- c) Hukuk, siyasal bilgiler, eğitim, sosyal bilimler, sağlık bilimleri veya çocuk haklarıyla ilgili alanlarda en az **lisans düzeyinde** öğrenim görmüş olmak,
- ç) Kamu kurum ve kuruluşlarında, uluslararası kuruluşlarda, sivil toplum kuruluşlarında veya çocuk haklarına yönelik çalışmalarda en az **on yıl** görev yapmış olmak,
- d) Kamu haklarından yasaklı olmamak,
- e) Yüz kızartıcı suçlardan veya çocuk haklarına aykırı herhangi bir suçtan **mahkûm olmamak**,
- f) Başvuru sırasında herhangi bir **siyasi partiye üye olmamak**.

(11) Çocuk Başdenetçisinin seçimine ilişkin esas ve usuller **TBMM Başkanlığı** tarafından düzenlenir ve ilan edilir.

Çocuk Hakları Denetçilerinin Seçimi

MADDE 7 – (1) Çocuk Hakları Denetçileri, Türkiye Büyük Millet Meclisi **Karma Komisyonu** tarafından seçilir. Komisyon, başvurular arasından seçilecek denetçi sayısının **üç katı kadar** aday belirler ve seçimleri gizli oyla gerçekleştirir.

(2) Komisyon tarafından oluşturulacak alt komisyon, başvuruda bulunan aday adayları arasından, seçilecek denetçi sayısının üç katı kadar aday, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren onbeş gün içinde belirler ve Komisyona sunar. Komisyon sonraki onbeş gün içinde denetçi seçimlerini yapar. Denetçiler, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile seçilir. Birinci oylamada bu çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci oylamaya geçilir. İkinci oylamada da üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun oyu aranır. Bu oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu sağlanamadığı takdirde üçüncü oylamaya geçilir ve üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş olur. Üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde en çok oy alan adaylardan, seçilecek aday sayısının iki katı kadar aday ile seçime gidilir. Dördüncü oylamada karar yeter sayısı olmak şartıyla en fazla oy alan aday seçilmiş olur. Birden fazla denetçi seçimi yapılacağı durumlarda adaylar için birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle oy kullanılır. Seçilecek denetçilerin sayısından fazla verilen oylar geçersiz sayılır.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

(3) Denetçi olarak seçilebilmek için adayların aşağıdaki nitelikleri taşıması gerekir:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Seçim tarihinde **kırk yaşını** doldurmuş olmak,
- c) Tercihen çocuk hakları, hukuk, sosyal hizmetler, eğitim, psikoloji veya sağlık alanlarında en az **lisans düzeyinde** eğitim almış olmak,
- ç) Kamu veya özel sektörde çocuklarla ilgili çalışmalarda en az **sekiz yıl** deneyim sahibi olmak,
- d) Kamu haklarından yasaklı olmamak,
- e) Çocuklara yönelik suçlardan **mahkûm olmamak**,
- f) Tarafsızlık ve bağımsızlık niteliğini haiz olmak.

(4) Çocuk Hakları Denetçilerinin görev süresi **dört yıldır**. Görev süresi bitenler yeniden seçilebilir.

(5) Denetçilerin seçim usulleri ve başvuru esasları **yönetmelikle** düzenlenir.

Çocuk Başdenetçisi ve Denetçilerin Görevden Alınması

MADDE 8 – (1) Çocuk başdenetçisi veya denetçilerin seçim için gerekli nitelikleri taşımadıklarının sonradan anlaşılması veya bu niteliklerini kaybetmeleri halinde görevlerine son verilir.

(2) Çocuk Başdenetçisi hakkında karar verme yetkisi **Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu**'na aittir. Denetçilerin görevden alınması kararı ise **Karma Komisyon** tarafından verilir.

(3) Aşağıdaki durumların tespiti halinde Çocuk Başdenetçisi veya denetçilerin görevine son verilir:

- a) Görevini yerine getirirken **tarafsızlık ilkesine** aykırı davranmak,
- b) Siyasi parti üyeliği veya siyasi faaliyetlerde bulunmak,
- c) Çocuk haklarına aykırı bir eylem veya işlemde bulunmak,
- ç) Görevini yapmasına engel olacak **ahlaki veya hukuki** bir durumun ortaya çıkması.

(4) Görevden alınma kararları gerekçeli olarak ilgililere tebliğ edilir ve kamuoyuna duyurulur.

Çalışma İlkeleri

MADDE 9 – (1) Çocuk Başdenetçisi ve denetçiler, görevlerini yerine getirirken şu ilkelere uyarlar:

- a) **Bağımsızlık:** Görevlerini yerine getirirken hiçbir makam, merci veya kişinin talimatına tabi değildirler.
- b) **Tarafsızlık:** Çocukların üstün yararı gözetilerek, her türlü önyargıdan uzak bir şekilde çalışırlar.
- c) **Gizlilik:** Çocukların ve başvuru sahiplerinin kişisel bilgilerini korurlar.
- ç) **Çocuk Dostu Yaklaşım:** Tüm çalışmalarında çocukların görüşlerine yer verir ve onların katılımını sağlarlar.
- d) **Şeffaflık:** Faaliyetleri ve raporlarını kamuoyu ile paylaşırlar.

(2) Çocuk Başdenetçisi, denetçilerin uyum içinde çalışmasını sağlamak amacıyla **görev dağılımını** düzenler ve koordinasyonu sağlar.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

(3) Denetçiler, Çocuk Ombudsmanı tarafından görevlendirildikleri konularda **bağımsız bir şekilde** inceleme yapar ve raporlarını Ombudsmana sunar.

(4) Kurum, çocukların erişimini kolaylaştırmak amacıyla **çocuk dostu iletişim araçlarını** kullanır ve faaliyetlerinde **teknolojik imkânlardan** faydalanır.

Genel Sekreterliğin Oluşumu ve Görevleri

MADDE 10 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumu bünyesinde **Genel Sekreterlik** oluşturulmuştur. Genel Sekreterlik; Kurumun idari, mali ve teknik işlerini yürütmekten sorumludur.

(2) Genel Sekreterlikte bir **Genel Sekreter** ve yeterli sayıda idari personel görev yapar. Genel Sekreter, en az **on yıl kamu hizmeti** bulunan ve Devlet Memurları Kanununun 48. maddesindeki şartları taşıyan kişiler arasından **Çocuk Ombudsmanı** tarafından atanır.

(3) Genel Sekreterliğin görevleri şunlardır:

- a) Kurumun idari ve mali hizmetlerini yürütmek,
- b) Personel işlemlerini takip etmek ve personel dosyalarını düzenlemek,
- c) Kurumun arşiv ve sekreteryaya hizmetlerini sağlamak,
- ç) Çocuk Ombudsmanının ve denetçilerin faaliyetlerini desteklemek,
- d) Çocuklarla ilgili raporların hazırlanmasında teknik destek sağlamak,
- e) Kurumun **bilişim altyapısını** geliştirmek ve güncel tutmak,
- f) Çocuk Ombudsmanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURUMA BAŞVURU VE İNCELEME USULLERİ

Kuruma Başvuru Hakkı ve Usulü

MADDE 11 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumuna;

- a) Çocuklar,
- b) Çocukların velileri, vasileri veya yasal temsilcileri,
- c) Çocukların haklarını savunan sivil toplum kuruluşları ve tüzel kişiler,
- ç) Çocuğun üstün yararı söz konusu olduğunda herhangi bir kişi,

başvuruda bulunabilir.

(2) Başvurular;

- a) Yazılı olarak,
- b) Sözlü olarak,
- c) Elektronik ortamda veya diğer iletişim araçları aracılığıyla yapılabilir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

(3) Başvurularda aşağıdaki bilgiler yer alır:

- a) Başvuru sahibinin adı, soyadı, imzası, yerleşim yeri veya iş adresi,
- b) Çocuk adına yapılan başvurularda çocuğun kimlik bilgileri,
- c) Başvurunun konusu, dayandığı olaylar ve talepler,
- ç) Varsa başvuruya eklenmesi gereken bilgi ve belgeler.

(4) Başvuru, **ücretsizdir** ve hiçbir şekilde harç, ücret veya masraf talep edilemez.

(5) Başvuru sahibinin talebi üzerine başvurunun gizli tutulması esastır. Özellikle çocukların kişisel bilgilerinin korunması amacıyla gerekli tüm teknik ve idari tedbirler alınır.

(6) Kuruma yapılacak başvurular, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da gerçekleştirilebilir.

Başvuruların İncelenmesi ve Değerlendirilmesi

MADDE 12 – (1) Kuruma yapılan başvurular, **Çocuk Başdenetçisi** veya görevlendireceği çocuk hakları denetçileri tarafından incelenir ve değerlendirilir.

(2) Kurum, inceleme ve araştırmalarını şu usullere göre gerçekleştirir:

- a) Başvurunun **çocuk hakları ihlaline** yönelik olup olmadığını değerlendirir.
- b) Başvurunun kabul edilip edilmeyeceğine **on beş gün** içinde karar verir ve başvuru sahibine bildirir.
- c) İnceleme ve araştırma sürecinde; ilgili kurum, kuruluş ve kişilerden bilgi, belge ve doküman talep edebilir.
- ç) Gerekli görüldüğü takdirde bilirkişi görevlendirebilir ve tanık dinleyebilir.

(3) Aşağıdaki başvurular **işleme konulmaz**:

- a) Belli bir konuyu içermeyen, anlaşılır olmayan başvurular,
- b) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı tarafından karara bağlanmış konular,
- c) Aynı konuda daha önce yapılan başvurular,
- ç) Başvuru sahibinin kimlik ve iletişim bilgilerinin eksik olduğu başvurular.

(4) Kurum, başvurunun değerlendirilmesi sırasında **çocuğun görüşünü** almakla yükümlüdür. Çocuk dostu yöntemlerle yapılan bu görüşmelerde çocuğun yaşı, gelişim düzeyi ve iletişim ihtiyaçları gözétilir.

(5) Kurum, **telafisi güç veya imkânsız zararların** ortaya çıkabileceği durumlarda, idari başvuru yollarının tüketilmesini beklemeden başvuruları kabul edip inceleyebilir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

İnceleme ve Araştırma Usulleri

MADDE 13 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumu, inceleme ve araştırmalarını **çocuğun üstün yararını** esas alarak yürütür. Kurum, gerekli gördüğü hallerde aşağıdaki yöntemleri kullanır:

- a) İlgili idarelerden ve üçüncü kişilerden bilgi, belge ve doküman talep eder. Bu talepler, ilgili kurum ve kişilerce **en geç otuz gün** içinde yerine getirilir.
- b) Olay yeri incelemeleri yapabilir.
- c) Bilirkişi veya uzman görevlendirerek teknik değerlendirme yaptırabilir.
- ç) Çocuğun görüşü alınarak olaya ilişkin detaylı bir analiz yapılır.

(2) Kurum tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin, **Devlet sırrı veya ticari sır niteliğinde** olduğu gerekçesiyle verilmemesi durumunda, bu belgeler **ilgili mercilerin en üst makamlarının** onayı ile gerekçeli olarak Kuruma bildirilir. Ancak, Devlet sırrı niteliğindeki belgeler, Çocuk Başdenetçisi veya görevlendirdiği denetçi tarafından yerinde incelenebilir.

(3) İnceleme ve araştırma faaliyetleri sırasında çocukların zarar görmesini önleyecek tüm tedbirler alınır ve çocukların korunması sağlanır.

Bilirkişi Görevlendirilmesi ve Tanık Dinlenmesi

MADDE 14 – (1) Kurum, inceleme ve araştırma faaliyetlerinde uzmanlık gerektiren konularda bilirkişi görevlendirebilir.

(2) Bilirkişilere, yaptıkları çalışmalar karşılığında **6245 sayılı Harcırah Kanunu** uyarınca belirlenen ücret ödenir. Bu ücretler, damga vergisi hariç hiçbir kesintiye tabi tutulmaz.

(3) Kurum, inceleme konusuyla ilgili olarak tanık veya ilgili kişileri dinleyebilir. Tanıkların dinlenmesinde çocuğun üstün yararı ve gizliliği gözetilir.

Sonuçlandırma ve Öneriler

MADDE 15 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumu, inceleme ve araştırmalarını **başvuru tarihinden itibaren altı ay** içinde sonuçlandırır.

(2) İnceleme ve araştırma sonucunda Kurum, ilgili idareye şu nitelikte önerilerde bulunabilir:

- a) Çocuk haklarının ihlaline neden olan işlem veya eylemin düzeltilmesi veya durdurulması,
- b) Hak ihlallerini önleyici tedbirlerin alınması,
- c) Çocuğun maruz kaldığı mağduriyetlerin giderilmesi,
- ç) Yapısal sorunların tespit edilerek uzun vadeli çözüm önerilerinin uygulanması.

(3) Kurumun önerileri, ilgili idare tarafından **otuz gün** içinde değerlendirilir ve sonucu Kuruma bildirilir. Kurum, alınan kararları başvuru sahibine bildirir.

(4) İlgili idarenin önerileri yerine getirmemesi durumunda Kurum, durumu gerekçeleriyle birlikte kamuoyuna duyurabilir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

RAPORLAMA, AÇIKLAMA YETKİSİ VE KURUMUN MALİ YAPISI

Raporlama Yükümlülüğü

MADDE 16 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumu, her takvim yılı sonunda faaliyetlerini, incelemelerini ve önerilerini içeren **yıllık rapor** hazırlar.

(2) Yıllık raporda;

- a) Kuruma yapılan başvuruların sayısı, niteliği ve sonuçları,
- b) Çocuk haklarına yönelik ihlallere dair tespitler ve çözüm önerileri,
- c) Kurumun inceleme ve araştırma faaliyetleri kapsamında elde edilen veriler,
- ç) İlgili idarelerin Kurumun önerileri doğrultusunda aldığı veya almadığı tedbirler,
- d) Çocukların katılımı ve görüşlerine dayalı olarak yapılan çalışmalar,
- e) Kurumun gelecek döneme ilişkin plan ve hedefleri yer alır.

(3) Hazırlanan rapor, **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına** sunulur. TBMM Dilekçe Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından görüşüldükten sonra, TBMM Genel Kurulunda ele alınır.

(4) Yıllık rapor, TBMM görüşmelerini takiben **Resmî Gazete’de yayımlanır** ve Kurumun internet sitesinde kamuoyuna duyurulur.

(5) Çocuk Başdenetçisi, yıllık raporu beklemeksizin;

- a) Acil nitelikteki çocuk hak ihlalleriyle ilgili özel raporlar hazırlayabilir,
- b) Gerekli gördüğü konularda **ara raporlar** düzenleyerek ilgili idarelere ve kamuoyuna sunabilir.

Özel Raporlar ve Kamuoyuna Açıklama Yetkisi

MADDE 17 – (1) Çocuk Başdenetçisi, çocuk hakları konusunda önemli ve acil konularla ilgili olarak **özel raporlar** hazırlar. Bu raporlar, ilgili idareler ve kamuoyu ile paylaşılır.

(2) Özel raporlar şu durumlarda hazırlanabilir:

- a) Büyük ölçekli çocuk hak ihlalleri,
- b) Kamuoyunun acil olarak bilgilendirilmesini gerektiren konular,
- c) Çocukların korunması ve haklarının geliştirilmesi için **acil tedbir alınması** gereken durumlar.

(3) Kurumun faaliyetleri hakkında açıklama yapmaya **sadece Çocuk Başdenetçisi** yetkilidir. Ombudsman, gerekli gördüğü durumlarda bu yetkisini **çocuk hakları denetçilerine** devredebilir.

(4) Açıklamalar; çocukların kişisel bilgilerinin gizliliği esas alınarak yapılır. Kurum, çocukların hak ve güvenliğini tehlikeye atacak hiçbir bilginin kamuoyuyla paylaşılmasına izin vermez.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

Kurumun Gelirleri ve Bütçesi

MADDE 18 – (1) Çocuk Ombudsmanlığı Kurumunun gelirleri şunlardır:

- a) **Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden** yapılacak ödenekler,
- b) Ulusal ve uluslararası kuruluşlardan alınacak proje destekleri,
- c) Diğer gelirler.

(2) Kurumun bütçesi, **Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesi içinde ayrı bir kalem** olarak yer alır ve bu bütçenin hazırlanması, uygulanması ve denetimi **5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu** hükümlerine tabidir.

(3) Kurumun gelirleri, yalnızca bu Kanunda öngörülen görevlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılabilir. Hiçbir şekilde başka amaçlarla kullanılamaz.

(4) Kurumun mali işlemleri, **Sayıştay** tarafından denetlenir.

Kurumun Mali Yönetimi ve Harcamaları

MADDE 19 – (1) Kurum, çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla **proje, araştırma, eğitim, farkındalık oluşturma faaliyetleri** gibi konularda harcama yapabilir.

(2) Kurumun harcamaları aşağıdaki faaliyetleri kapsar:

- a) Başvuruların değerlendirilmesi ve inceleme süreçlerinde kullanılacak teknik araç ve gereçlerin temini,
- b) Bilirkişi ve uzman görevlendirmeleri,
- c) Çocukların katılımını sağlamak amacıyla düzenlenecek çalıştaylar, toplantılar ve benzeri faaliyetler,
- ç) Çocuk haklarının ihlalleriyle ilgili saha çalışmaları, raporlamalar ve analizler,
- d) Kamuoyunu bilinçlendirme çalışmaları, broşürler, medya kampanyaları ve eğitim programları,
- e) Çocuk dostu teknolojik altyapının geliştirilmesi ve sürdürülmesi.

(3) Kurum, çocukların katılımını sağlamak ve çocuklara yönelik hizmetleri geliştirmek amacıyla **ulusal ve uluslararası fonlara** başvurabilir ve bu fonları kullanabilir.

Yasaklar ve Tarafsızlık İlkesi

MADDE 20 – (1) Çocuk Başdenetçisi, denetçiler ve Kurumun diğer personeli;

- a) Siyasi partilere üye olamazlar,
- b) Herhangi bir siyasi faaliyette bulunamazlar,
- c) Görevleri sırasında öğrendikleri bilgileri, görevden ayrıldıktan sonra dahi **açıklayamazlar** veya kişisel çıkarları için kullanamazlar,
- ç) Görevlerini yerine getirirken; **dil, din, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep** gibi ayrımcılık oluşturan herhangi bir tutum veya davranışta bulunamazlar.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

(2) Çocuk Başdenetçisi, denetçiler ve personel, görevi süresince **hiçbir ticari faaliyette bulunamaz** ve başka bir ücretli görev kabul edemez. Ancak;

- a) Bilimsel yayın yapma,
- b) Kongre, konferans ve seminer gibi etkinliklere katılma,
- c) Derneklerde üyelik ve kâr amacı gütmeyen kooperatiflerde ortaklık hakkı,

bu yasak kapsamında değerlendirilmez.

(3) Çocuk Başdenetçisi ve denetçiler, görevleriyle ilgili konularda **tam tarafsızlık** ilkesiyle hareket etmek zorundadır.

Başvuruların Sonuçlandırılması

MADDE 21 – (1) Kurum, yapılan başvuruları başvuru tarihinden itibaren en geç **altı ay** içinde sonuçlandırır. Ancak, çocuğun sağlığı, güvenliği veya gelişimini tehdit eden acil durumlarda bu süre **bir ay** ile sınırlıdır.

(2) İnceleme ve araştırma sonucunda Kurum;

- a) Başvurunun yerinde olduğuna karar vererek, ilgili idareye **gerekli önlemlerin alınmasını** önerir,
- b) Başvurunun yerinde olmadığına karar verirse, gerekçeli bir şekilde başvuru sahibine bildirimde bulunur.

(3) Kurum, önerilerinin yerine getirilip getirilmediğini takip eder. İlgili idare, Kurumun önerilerine ilişkin olarak **otuz gün** içinde bir cevap vermek zorundadır.

(4) Kurum, alınan cevapları ve sürecin sonucunu başvuru sahibine bildirir. İlgili idarenin Kurumun önerilerini yerine getirmemesi durumunda, bu durum gerekçeleriyle birlikte **yıllık raporda** ve gerektiğinde **kamuoyuna** duyurulur.

(5) Çocukların korunmasına ilişkin **telafisi güç veya imkânsız zararların** ortaya çıkma ihtimali bulunduğu anda, Kurum, geçici tedbirlerin alınması konusunda ilgili idarelere **acil talimat** verebilir.

Kurumun Önerilerinin Bağlayıcılığı

MADDE 22 – (1) Kurumun yaptığı incelemeler sonucunda ilgili idarelere sunduğu öneriler, hukuki bağlayıcılığı olmamakla birlikte, idareler tarafından **gerekçeli olarak dikkate alınmak zorundadır**.

(2) İlgili idarenin Kurumun önerilerini reddetmesi veya uygulamaması durumunda;

- a) İlgili idare gerekçelerini **otuz gün** içinde yazılı olarak Kuruma bildirmek zorundadır,
- b) Kurum, idarenin gerekçesini yeterli görmediği takdirde durumu **TBMM’ye** raporlayarak gerekli denetim süreçlerinin başlatılmasını talep edebilir.

(3) Kurum, idarelerin uygulamama durumunu çocuk haklarına ilişkin **yıllık veya özel raporlarla** kamuoyuna açıklayabilir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

Bilgi ve Belgelerin Sunulmaması Halinde Yaptırımlar

MADDE 23 – (1) Kurumun inceleme ve araştırma faaliyetleri kapsamında ilgili idarelerden talep ettiği bilgi ve belgelerin, haklı bir gerekçe olmaksızın **otuz gün** içinde sunulmaması halinde;

- a) Kamu görevlileri hakkında **disiplin soruşturması** açılması, ilgili idare tarafından sağlanır,
- b) Gecikmeden kaynaklanan **telafisi imkânsız zararların** oluşması durumunda, Kurum, ilgili kamu görevlileri hakkında **hukuki ve cezai süreçlerin** başlatılmasını talep eder.

(2) Devlet sırrı veya ticari sır niteliğinde olan belgelerin sunulmaması durumunda; ilgili mercinin en üst makamı, Kuruma **yazılı ve gerekçeli** bir şekilde bilgi vermek zorundadır.

(3) Bilgi ve belgelerin kasten gizlenmesi veya eksik verilmesi durumunda, sorumlu kamu görevlileri hakkında **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri** uygulanır.

Çocuk Haklarına Aykırı Davranışların Yaptırımları

MADDE 24 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumunun incelemeleri sırasında, çocuk haklarının ihlal edildiği tespit edilirse;

- a) İlgili kamu görevlileri hakkında **idari soruşturma** açılması sağlanır,
- b) Suç teşkil eden fiillerle ilgili olarak, Kurum, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunur.

(2) Çocuk haklarına aykırı eylem ve işlemlerde bulunan özel hukuk tüzel kişileri hakkında, Kurumun tespitleri doğrultusunda ilgili idareler tarafından gerekli **idari yaptırımlar** uygulanır.

(3) Kurum, çocuk haklarına aykırı uygulamalara ilişkin **kamuoyunu bilgilendirme** ve farkındalık oluşturma çalışmalarını yoğunlaştırır.

Kurum Personelinin Sorumluluğu ve Cezai Hükümler

MADDE 25 – (1) Çocuk Başdenetçisi, çocuk hakları denetçileri ve Kurumun diğer personeli görevleri sırasında;

- a) Kasten veya ihmal sonucu çocukların haklarına zarar verecek bir işlem veya eylemde bulunamazlar,
- b) Görevleri sırasında öğrendikleri bilgi ve belgeleri, görevden ayrıldıktan sonra dahi hiçbir şekilde **açıklayamazlar** veya kişisel çıkarları için kullanamazlar.

(2) Görevleriyle ilgili olarak suç işledikleri öne sürülen Kurum personeli hakkında, **4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun** hükümleri uygulanır.

(3) Çocuk Başdenetçisi ve denetçiler hakkında soruşturma izni, **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı** tarafından verilir.

(4) Kurum personeli hakkında **disiplin soruşturması** ve **cezai işlemler**, Çocuk Başdenetçisinin iznine tabidir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

ALTINCI BÖLÜM

PERSONEL DÜZENLEMELERİ, ÇALIŞMA USULLERİ VE SON HÜKÜMLER

Kurum Personelinin Atanması

MADDE 26 – (1) Çocuk Denetçiliği Kurumunda çalışacak personel;

- a) **Genel Sekreter,**
- b) **Çocuk hakları uzmanları,**
- c) **Çocuk hakları uzman yardımcıları,**
- ç) İdari ve teknik personelden oluşur.

(2) **Genel Sekreter,** Çocuk Başdenetçisi tarafından atanır. Genel Sekreter olarak atanabilmek için;

- a) En az **dört yıllık lisans eğitimi** veren bir fakülteden mezun olmak,
- b) Kamu kurum ve kuruluşlarında **en az on yıl hizmeti** bulunmak,
- c) Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinde belirtilen genel şartları taşımak gerekir.

(3) **Çocuk hakları uzmanları ve uzman yardımcıları,** Kurumun hizmet gereklerine uygun olarak, özel yarışma sınavı ile atanır. Uzman yardımcıları;

- a) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmalı,
- b) Giriş sınavında başarılı olmalı,
- c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk günü itibarıyla **otuz beş yaşını doldurmamış** olmalıdır.

(4) Çocuk hakları uzman yardımcıları, **en az üç yıl** çalışmak ve yeterlik sınavında başarılı olmak koşuluyla **çocuk hakları uzmanı** unvanını kazanırlar.

(5) İdari ve teknik personel, Çocuk Başdenetçisinin onayıyla **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu** hükümlerine göre atanır.

(6) Personelin hizmet içi eğitimi, görev tanımları ve performans değerlendirmelerine ilişkin esaslar **yönetmelikle** düzenlenir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

MADDE 26/A – (Emeklilik)

(1) **Çocuk Ombudsmanı**, çocuk hakları denetçileri, Genel Sekreter, çocuk hakları uzman ve uzman yardımcıları ile Kurumda görev yapan diğer personel, **31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun** 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

(2) Çocuk Ombudsmanı ve çocuk hakları denetçilerinin sigorta primine esas kazanç tutarları;

a) **Çocuk Ombudsmanı** için “en yüksek Devlet memuru”,

b) **Çocuk hakları denetçileri** için “bakanlık genel müdürleri” esas alınarak belirlenir.

Bu görevlerde geçen süreler, **makam tazminatı ve temsil tazminatı** ödenmesini gerektiren hizmet süreleri olarak değerlendirilir. Emeklilik açısından, Çocuk Başdenetçisi ve çocuk hakları denetçileri, aynı ek gösterge, makam tazminatı ve temsil tazminatından yararlandırılır.

(3) Sosyal güvenlik kuruluşlarından herhangi birinden **emekli aylığı almakta olan** kişilerden Çocuk Ombudsmanı veya çocuk hakları denetçisi olarak seçilenlerin, talepleri hâlinde emekli aylıkları kesilir ve **5510 sayılı Kanunun** 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yeniden sigortalı sayılırlar. Görev sürelerinin sona ermesinin ardından, bu kişilerin emekli aylıkları, yeniden genel hükümler çerçevesinde hesaplanarak bağlanır.

(4) Çocuk Başdenetçisi ve çocuk hakları denetçileri hakkında, **8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun** 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile **5510 sayılı Kanunda** yer alan yaş haddine ilişkin hükümler uygulanmaz.

(5) Kurum personelinin emeklilik hakları, **görev süreleri boyunca aldıkları aylık ücret, sosyal haklar ve ek ödemeler dikkate alınarak** belirlenir. Kurumda görev yaptıkları süreler, emekliliklerinde diğer kamu görevleriyle **eşdeğer hizmet süresi** olarak kabul edilir.

Kurum Personelinin Görev ve Sorumlulukları

MADDE 27 – (1) Kurum personelinin görevleri şunlardır:

- a) Çocuk Başdenetçisinin ve çocuk hakları denetçilerinin çalışmalarına destek sağlamak,
- b) Kuruma gelen başvuruların kabulü, ön incelemesi ve kayıt altına alınmasını sağlamak,
- c) İnceleme ve araştırmalarda gerekli teknik destek ve raporlama faaliyetlerini yürütmek,
- ç) Çocuk haklarına ilişkin veri toplama, analiz yapma ve sonuçların raporlanmasını sağlamak,
- d) Kurumun idari, mali ve teknik işlerini yürütmek,
- e) Kamuoyunun bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin organizasyonunu gerçekleştirmek,
- f) Çocuk danışma meclislerinin ve çocuk katılım mekanizmalarının düzenli çalışmasını sağlamak.

(2) Kurum personeli, görevlerini yerine getirirken **çocuğun üstün yararını ve tarafsızlık ilkesini** gözetmek zorundadır.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

(3) Personelin, görevleri sırasında edindikleri bilgi ve belgeleri görev süreleri sona erdikten sonra dahi **açıklamaları yasaktır**. Bu yasağa aykırı davranışlar hakkında, ilgili mevzuat uyarınca cezai ve idari işlemler uygulanır.

Çalışma Usulleri ve İlkeleri

MADDE 28 – (1) Kurum, çalışmalarını aşağıdaki ilkelere göre yürütür:

- a) **Çocuğun üstün yararı**: Tüm faaliyetlerde çocuğun sağlığı, güvenliği ve gelişimi önceliklendirilir.
- b) **Katılım**: Çocukların görüş ve düşünceleri alınarak, karar süreçlerine katılımları sağlanır.
- c) **Gizlilik**: Başvurulara ve incelemelere ilişkin bilgiler, çocukların güvenliği için gizli tutulur.
- ç) **Şeffaflık**: Kurumun faaliyetleri, raporları ve önerileri kamuoyu ile paylaşılır.
- d) **Hukuka ve hakkaniyete uygunluk**: Tüm karar ve faaliyetlerde hukuki çerçeve ve hakkaniyet esas alınır.
- e) **Etkililik**: Başvuruların süratle incelenmesi ve somut çözüm önerileri getirilmesi sağlanır.

(2) Kurum;

- a) Bilimsel verilerden, istatistiklerden ve uluslararası çocuk hakları standartlarından yararlanır,
- b) Çocuk danışma meclisleri, sivil toplum kuruluşları ve akademisyenler ile iş birliği yapar,
- c) Çocukların korunmasına yönelik **ulusal ve uluslararası ağlarla** iletişim kurar.

(3) Kurumun çalışma usulleri ve inceleme yöntemlerine ilişkin detaylı esaslar **yönetmelikle** düzenlenir.

Kuruma Yapılan Başvuruların İzlenmesi

MADDE 29 – (1) Kurum, yapılan başvuruların sonucunu takip ve denetleme yetkisine sahiptir.

(2) Kurum tarafından yapılan inceleme ve araştırma sonucunda;

- a) Başvurunun yerine getirildiği,
- b) Önerilerin dikkate alınmadığı,
- c) Yapısal bir sorunun mevcut olduğu durumlar kayıt altına alınır ve yıllık raporlarda detaylı bir şekilde yer verilir.

(3) Başvurulara ilişkin veriler, çocukların haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla **anonimleştirilerek** istatistiksel analizlerde kullanılabilir.

(4) Kurum, çocuk hakları ihlallerine ilişkin tespit ve önerilerini ilgili idarelere **düzenli olarak iletir** ve idarelerin uygulama süreçlerini izler.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

GEÇİCİ MADDE 1 –

- (1) Çocuk Ombudsmanı ve çocuk hakları denetçilerinin seçimi ile **Çocuk Ombudsmanlığı Kurumu** kurulur.
- (2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **on beş gün** içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından, Çocuk Ombudsmanı ve çocuk hakları denetçilerinin seçimi için **aday adaylığı başvuru süreci** başlatılır ve **7. maddede** öngörülen usule göre seçim tamamlanır.
- (3) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin **yönetmelikler**, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **dokuz ay** içinde yürürlüğe konulur.
- (4) Çocuk Ombudsmanı ve çocuk hakları denetçilerinin seçimi tamamlandıktan sonra, Çocuk Ombudsmanı tarafından **doksan gün** içinde; bir defaya mahsus olmak ve ekli listede yer alan **çocuk hakları uzmanı** unvanlı serbest kadro adedinin **yüzde ellisini geçmemek üzere**, 26 ncı maddede belirtilen şartlar aranmaksızın;
- a) Doktora yapmış üniversite öğretim elemanları,
- b) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup, mesleğe özel yarışma sınavı ile girilen ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olanlar arasından **çocuk hakları uzmanı** olarak atama yapılabilir.
- Çocuk hakları uzmanı olarak atanacak kişilerin **mesleklerinde en az beş yıllık deneyime** sahip olmaları gereklidir.
- (5) Bu Kanun hükümleri, **mahallî idarelerin** eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışları hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten **bir yıl sonra** uygulanmaya başlanır.

MADDE 30 - Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.